

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 2 frt 60 kr.
Félévre 1 „ 30 „
Negyedévre 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

SZENT ISTVÁN ÜNNEPÉN.

Országunk védőszentjének, István királynak nevenapján nemzeti ünnepet ül a magyar nép. Az ő államszervező nagy munkája képezi ma is — ezer év elmúltával — alapját létünknek; kezében a kereszttel végezte ő ezt a hatalmas alkotását, kivezetvén előbb Árpád nemzetét az ősi pogány hitvallás sötétjéből Krisztus üdvözítő tanaihoz, aztán az államszervezet alapjait rakta le üdvös és bölcs törvények megalkotásával. Ezen intézkedései nélkül aligha állhattunk volna fenn ezer esztendeig Európa közepén, idegen nemzetek közé beékelve. Ezer baj, ezer veszély és sorscsapás érte nemzetünket ez alatt az idő alatt. Kihevertünk minden csapást és Szent István koronáját a dicsőség sugarai övezik.

Áldassék tehát a szent király emléke! Az ő bölcsessége, uralkodói erényei például szolgáltak trónjára került utódainak s az augusztus 20-iki ünnep emléke és magasztos volta mélyen benyulik a magyar nép lelkületébe. S a mint eddig a szeretet vallásához, Krisztus tanaihoz, a kereszthez való ragaszkodás tartotta össze Szent István népét s *egy* volt hazaszeretben, a sors csapásainak béketűrő viselésében — ezután se boldogulhat másként. Jöhetnek újra — tán jönnek is — válságos napok, melyek próbára teszik a nemzetet, hitéhez hű, törvényeihez ragaszkodó népén azonban nem fognak erőt venni. A magyar népnek pedig hitéhez való ragaszkodása s törvényeinek megtartása a hazaszereteten kívül első erénye volt mindig és lesz is. Merítsen erőt, kitartást az első szent király emlékezetéből, a ki a keresztény hit fölvetelével bevezette őt az európai népek sorába, küldje fohászait a Mindenhatóhoz első dicső királyunk Szent István ünnepén!

Elhalasztott döntés.

Ő felsége a király e hó 15-én kihallgatáson fogadta az osztrák meg a magyar miniszterelnököt. Miután sem ők maguk, sem kormányaik a kiegyezés kérdésében megállapodásra jutni nem tudtak, Ő felsége elé járultak, hogy mint legfelsőbb bíró döntsön közöttük.

Nagy várakozással néztünk e kihallgatás elé, mert mint tudjuk, Bánffy-nak ezuttal teljesen igaza volt. Ő a kiegyezési törvények értelmében járt el, a midőn Ausztriával csak oly feltételek mellett akart kiegyezést kötni, hogy ha ott az alkotmányos viszonyok helyreállanak. Thun osztrák miniszterelnöknek ellenben nem volt igaza, mert nem tartván lehetőnek azt, hogy a folyó év végéig a kiegyezést Ausztria parlamentje által törvényerőre emeltesse, parlament, azaz a szükséges alkotmányos feltételek nélkül akart egyezkedni velünk. Ez pedig törvénybe ütköző kivánság.

Ő felsége elé járult tehát mindkét miniszterelnök, innen várván az ítélezést, kinek van igaza.

Mindenki azt hitte, hogy ez a kihallgatás egyik vagy másik kormány lemondásával fog végződni aszerint, a mint Ő felsége az osztrák vagy a magyar álláspont győzelmét találja észszerűbbnek a mai viszonyok között.

A mi bölcs uralkodónk azonban nem döntött. Tudta azt, hogy akár egyik, akár másik félnek ad igazat ebben a kérdésben, ennek eredménye kormányválság lenne, de nemcsak ez, hanem az az állam, melynek kormánya a rövidebbet húzta volna, mindenesetre keserű érzésekkel fogadta volna a legmagasabb döntést.

Már pedig Ő felsége mindig a béke barátja volt, kerülte a válságos elintézéseket s kerülte annak látszatát is, hogy akár egyik, akár másik népéhez közelebb állana királyi szívével. Bár-mennyire megérdemelte volna tehát most az osztrák, hogy elforduljon tőle az a jó uralkodó, a kinek utóbb annyi gondot okozott, nem büntette meg a rakonczátlan gyermeket. Nem mondotta ki a döntő szót sem Bánffy, sem Thun javára, hanem utasította a két miniszterelnököt, hogy folytassák a tárgyalásokat és próbálják meg mégegyszer, hátha a békés kiegyezés sikerülni fog.

Ennek megfelelőleg Thun és Bánffy folyó hó 24-én Budapesten fognak újólal találkozni s tanácskozni szakminisztereikkel együtt. Ennek a tanácskozásnak az idején Ő felsége is Budapestre jön, a válságot tehát itt fogják megoldani.

Ő felségének ezt az elhatározását kedvező jelnek tekinthetik, de mi az igazat megvallva, nem tudjuk, hogy micsoda üdvös eredményeket várhatunk ettől a tanácskozástól!

Hiszen három év óta folyik már az alku, engedtünk az osztráknak, a mennyit csak lehetett. míg végre maga a kormány jött reá, hogy daczára minden előzékenységnek és engedékenységeknek, vele kiegyezni kész lehetetlenség, mert a törvény feltételeinek nem bir eleget tenni. Ha pedig ez így van, akkor ugyan mi jóra vezethetnek a további tanácskozások?

Vagy megtartjuk a törvényt vagy nem. Ha a törvényt be akarjuk tartani, akkor már nem lehet kiegyezés. Mi a terve tehát mégis ezeknek az uraknak, hogy újból tanácskozni akarnak?

Hát mindjárt megmondjuk. Bánffy most meg akarta mutatni egy kicsit, hogy ha török, ha szakadt, kitart a törvény mellett. Gondolhatta, hogy ebből nagy baj nem lesz, mert Ő felsége nem buktathatta meg őt akkor, mikor a törvényes álláspontot védelmezte. Jó alkalom volt tehát ez egy kis népszerűség szerzésére.

Ám Bánffy-nak, ha olyan nagyon el volt tökévelve, azt kellett volna mondania Ő felsége előtt: „Uram, királyom, mindent megtettem három év óta, hogy két országod között létrehozam a kiegyezést, úgy, hogy a nagy engedékenység miatt, melyet Ausztriával szemben tanusítottam, a saját nemzetem java is megtámadt. Hogy az egyezkedés nem sikerült, nem az én hibámon mult, hanem az osztrákén. Én betartottam a törvényt, ő nem. Törvény ellenére pedig ki nem egyezkedhetem vele. Több szavunk tehát egymáshoz nem lehet, mert már eddig is minden emberi lehetőséget megkíséreltünk. Az általad szentesített törvények szerint Magyarországot immár az önálló rendelkezés joga s ebből folyólag az önálló vámterület illeti meg. Én e törvényes jogot akarom védeni, mert kötelességem így parancsolja. Engedd meg tehát királyom, hogy vagy kötelességem parancsát követhessem, vagy ha ez nem találkoznék bölcs helyesléssel, ments fel engemet terhes hivatalomtól“.

Ezt kellett volna mondania Bánffy-nak s akkor Ő felsége, ha nehezen is, de végre csak megoldotta volna ezt a kínos állapotot.

Bánffy azonban bizonyosan nem így beszélt, mivel ilyen határozott beszédre nem lehetett volna azt felelni: hogy tehát tanácskozzatok tovább, fiaim. Bánffy bizonyosan olyan előterjesztést tett Ő felsége előtt, a melyből remélni lehetett még, hogy a két kormányelnök közötti ellentétek kiegyenlíthetők. Ebben a reményben további egyezkedésre utasította őket a király.

Hogy micsoda szavuk lesz még egymáshoz, az az ő titkuk. Ha mindkettő el volna tökévelve a szándéka mellett, akkor nem volna többé mit tanácskozniok. A tanácskozás folytatása tehát azt jelenti, hogy úgy egyik, mint a másik

hajlandó valamit engedni. Miután pedig Bánffy nem védett többet, mint a törvényes jogokat, tehát neki a törvényes jogainkból kell engednie.

Könnyű szerrel megjósolhatjuk ezek után, hogy az újra meginduló tanácskozásoknak meglesz a *várt* eredménye s ez az eredmény nem lesz más, minthogy a szóvirágok halmazában el fogják temetni az önálló magyar vámterületet.

48 vagy 67?

Feltűnhetett a 48-as és függetlenségi párt hívei előtt, hogy az egész ellenzéki sajtó nem tesz mást egy idő óta, minthogy a 67-es törvényeknek azt az intézkedését védelmezi, mely nem engedi meg azt, hogy a nem alkotmányos Ausztriával kiegyezünk. Sokan meglepődve kérdik: hogyan van az, hogy mi egyszerre a 67-es alap védelmére csaptunk fel, mikor ezideig nem voltunk hívei? Maga a kormánypárti sajtó pedig nagyban hirdeti: lám, a viszonyok hatalma alatt a 48-asok is 67-esekké lettek. Be kellett látniok, hogy az az egyedüli gyakorlati politika, a mely a kiegyezés alapjára helyezkedik.

Ne ejtsen bennünket tévedésbe az a sajtószerű helyzet. Tudnunk kell ugyanis, hogy a kiegyezési törvényeknek tulajdonképpen két része van.

Az egyik részben szabályozva van a mi közös viszonyunk. A második részben a viszonyoknak ez a közössége bizonyos feltételhez van kötve: ez a feltétel az, hogy Ausztriát alkotmányosan kormányozzák.

Miután Ausztria most megszűnt eleget tenni ennek a feltételnek, nagyon természetes, ha az ellenzékiek felhasználták az alkalmat s azt mondták: „íme kormány, ki a 67-es törvények hü örénekké vallod magadat, most ugyanezek a törvények parancsolják neked, hogy az Ausztriával való közösséget megszüntesd. Hadd látom tehát, betartod-e a törvényt?”

Nekünk Magyarországnak Ausztriától való függetlenítése a törekvésünk. Most, hogy a szentesített törvény erejénél fogva közeledhetünk ehhez a célhoz, igen érthető, ha ezt a lehetőséget megragadjuk s megragadják mindazok, a kik különben a 67-es alapnak nem voltak hívei.

A függetlenségi párt ugyanazt az eszközt használja most, a mely eszközzel a kormánypárt harmincz év óta lehetetlenné tette, hogy uralomra jusson.

Ezzel azonban a függetlenségi párt még nem ismerte el a 67-es törvények célszerűségét, sőt ellenkezőleg, célja az, hogy ezeknek egy nevezetes intézkedését hatálytalanná tegye.

Igy eshetett meg, hogy a szerencsés Bánffy legalább rövid ideig pártkülönbség nélkül az oldala mellett látta a magyar közvéleményt, akkor tudni-

illik, mikor meghasonlott osztrák kollegájával, s arról volt szó, hogy nem kell engedni a 67-ből.

Ugy kell elképzelni tehát a most lefolyó dolgokat, mint egy házassági szerződést, a melyet a haragos család egy zöme nem akar érvényesnek elismerni. De mikor felfedezi, hogy a szerződésben van egy passzus, a mely az elválás okául használható, akkor egyszerre ő hivatkozik legsűrűbben a szerződésre. Rövid eszű az, a ki ebben a körülményben nem a válás szándékát látja, hanem azt magyarázza ki belőle, hogy íme a haragosoknak is meg jött a kedvük a házasság folytatásához.

Éppen ilyen tévedésbe esnek az, a ki azt hinné, hogy a történetek után a 48-asok étvágyat kaptak a 67-es kiegyezésre!

Külföld.

Békekötés. Április 21-én kezdődött a spanyol-amerikai háboru.

Augusztus 12-én délután négy órakor irták alá Washingtonban az előzetes békeszerződést, és az Egyesült-Államok hadügyminisztere azonnal minden irányban táviratilag intézkedett az ellenségeskedés beszüntetése végett.

A háboru ezek szerint 114 napig tartott. Minden számítás és valószínűség ellenére gyorsan befejezést nyert, pedig általános volt a nézet, hogy a végtelenbe fog huzódni. A hadi szerencse az egész háboru folyamán egyszer sem kedvezett a spanyoloknak. A győzelem állandóan a csillagos lobogóhoz szegődött. Pedig el kell ismerni bárkinek és elismeri maga az ellenség is, hogy a spanyol csapatok hősiességgel küzdöttek minden alkalommal. Igazságtalanság volna azonban, ha azt is nem konstatálnók, hogy az amerikaiak szintén derekasan viselték magukat és olyan katonai erényekről tettek tanúságot, a melyeket nem igen sejtettünk bennök.

A háboru Spanyolországnak két flottájába és összes nyugotindiai birtokaiba kerül. Elvesziti többi között Kubát (118,833 km², 1,521.684 lakos) és Portorikót (9620 km², 810.394 lakos) amerikai gyarmatainak utolsó számbavehető maradványait. A spanyol lobogót örökre bevonják abban a világrészben, a melyet a spanyol Kolumbusz Kristóf fedezett föl négyszáz évvel ezelőtt.

Új háboru küszöbén. Alig, hogy az egyik tengeren a háboru befejeződött, máris egy másik, nemkevésbé fontos ellenségeskedés van készülöben. Anglia és Oroszország Kinában elfoglalt állásaik miatt kaptak össze és az angolok erősen fenyegetőznek, hogy jogaikat erőszakkal is megvédik. Vajjon az ellentétek kisimulnak-e, vagy véresen ütköznek össze, attól függ, hogy mennyire fontosak a kina érdekek a két államra. Jellemző mindenestre, hogy az európai béke tengeren tuli birtokok kedvéért készül megzavartatni.

MI UJSÁG?

A király születés napja. A legelső magyar ember, szeretett királyunk I. Ferencz József augusztus hó 18-án töltötte be 68-ik életévét. Tisztes szép életkor ez az idő, s ha ezt a haza egyszerű polgára megéri, közbecsülés, tisztelet és szeretet jut osztályrészéül polgártársai részéről. Ha a koronás fő, a népek milliói sorsa felett aggodó, törődő uralkodó éri meg ezt a tiszteletreméltó szép időt, a mellett, hogy félszáz esztendőig viseli az uralkodói gondokat: önmagát dicsőíti az a nemzet, mely legmélyebb hódolatával és ragaszkodásával övezi ősz királyát. Ő felsége születése napján a templomokban hálaadó istentiszteleteket tartottak az országban mindenütt. A budai koronázó Mátyás-templomban Vaszary Kolos hercegprimás fényes segédlettel tartott istentiszteletet, melyen egyházi és világi hatóságaink vettek részt. Az első magyar ember születése napján az egész magyar nemzet forró óhajta száll a mindenhatóhoz, hogy Ő felségét hazánk üdvére családjával együtt a magyarok Istene sokáig éltesse.

Szent István ünnepe. A magyar nemzet legrégebb ünnepeinek egyike Szent István napja, mely augusztus 20-ára esik. Az első szent király emlékűnnepét szerte ünneplik az egész országban. A bucsusünnep központja az idén is a főváros volt, a hova az ország minden vidékéről sok ezer ember gyűlt össze, hogy láthassa a szent király jobb kezét. A budavári istentiszteletet Vaszary Kolos hercegprimás vezette s a szent-jobbot a Zsigmond-kápolnából ünnepléses körmenettel a Mátyás-templomba vitték, hol egész napon közszemlére volt kitéve.

Emlékeztető az 1848 49-iki napokra. 1849 augusztus 13. A Malom-esatorna és Szöllős között, Világosnál Görgei serege leteszi a fegyvert; a sereg kétségbeesése leirhatatlan, sokan kardjukba dőlnek.

1849 augusztus 14. Déva várában a puskaporos torony vigyázatlanság miatt légberöpül s száznegyven honvédet temetnek el a leomló romok.

1848 augusztus 15. Ferdinánd a kamarilla ellenzése daczára tudatja az országgyűléssel, hogy az ország integritását megvédi.

1849 augusztus 16. Görgei tudatja a seregek vezéreivel a világosi fegyverletételt.

1849 augusztus 17. Kossuth többek kíséretében elhagyja Magyarországot s törökföldre megy. Damjanics föladja az oroszoknak Arad várát.

1849 augusztus 19. Beke ezredes Lüders előtt leteszi a fegyvert.

A pápa betegsége. Rómából a legaggasztóbb hírek érkeztek az utóbbi napokban XIII. Leo pápa állapotáról. Ereje teljesen elfogyott, nem képes semmit

sem végezni. Semmiféle ügyet sem intézhet el többé és emlékező tehetsége is annyira cserben hagyta, hogy tizszer is belekezd egy imába a nélkül, hogy tudná, befejezni azonban nem képes. A szent atya — mint egy római lap írja — most arany gyertyatartóban álló fehér gyertyához hasonlít, mely még föl-föllobban egy pillanatra, mielőtt végkép kialszik. Helyette az ügyeket Rampolla biboros intézi. Ezeket a hióbbireket a Vatikánból érkezett tudósítások ezáfolják meg, melyek hirül adják, hogy a pápa az utóbbi napokban gyengélkedett ugyan, de már egészsége annyira helyreállott, hogy végezheti napi sétáját és a világ keresztény népei felett való kormányzati teendőit. A pápát egészsége javulása alkalmából fejedelmek és államférfiak üdvözölték számos táviratban.

A hontmegyei történeti kiállítás. A hontmegyei történeti kiállítás mult vasárnap nyílt meg. A megnyitó beszédet Horváth Béla hontmegyei főispán, a kiállítás elnöke tartotta. Ezután Nagy Iván a m. tud. akadémiai tagja lelkes hangú beszédet intézett a nagyszámban összegyűlt közönséghez. Délután 2 órakor a városház nagytermében társas ebéd volt, melyen számos felköszöntő hangzott el. Délután 4 órakor pedig a városház parkjában a vendégek tiszteletére nyári mulatságot rendeztek, este meg fényes táncmulatság volt.

Pusztító zivatar. Békés-Csabán a mult szombaton, a Sárrethen, Füzes-Gyarmat vidékén óriási vihar dühöngött. A vihar házak tetejét hordta le, s a ref. templomnak 123 ablakát összezúzta. Jégeső is volt. A jégeső óriási kárt okozott. A szőlőt teljesen tönkre verte. A kár százcezrekre rug.

Egy herceg kalandja. A fiatal manchesteri hercegről, a ki csak a minap lett nagykoru, érdekes kalandot beszélnek. A herceg most utban van Új-Zeland felé; el kellett utaznia, így rendelte a családjá, mert azt a dolgot cselekedte meg, hogy eljegyzett egy polgári származású leányt. Ez év elején történt, egy vadászterületen, hogy egy fiatal hölgy egy nagy nyitott vaskapun akart belovagolni, a mikor a kapu hirtelen becsapódott és kétségkívül megsebesíti a szép lovasnőt, ha egy lovas hirtelen oda nem ugrik és maga föl nem fogja az ajtó ütését. Ez a lovas a manchesteri herceg volt. Egy álló hónapig feküdt a herceg a megmentett hölgy házában s mikor felgyógyult, megkérte a kezét. Meg is kapta, de most utaznia kell. Wilson kisasszony, a menyasszonya pedig várja-várja, hogy visszatérjen.

Pénz helyett zindelyszög. Ritka lopási esetben folytat most nyomozást a szarvasi rendőrség. Deim Károly és Kondacs József szarvasi sertéskereskedők a fővárosba jöttek, hogy itt száz darab hizójukat eladják. A vásár sikerült s a sertésekért kapott hatezer forintot Kondacs táskájába tette s a kulcsot Deimnak átadta, Mezőturon Kondacs egy fekete fátyolos hölgygyel ismerkedett meg, ki a két

kereskedő vesztére szívesen hajlott a jó szóra. Mikor aztán ettől elváltak s reggel Szarvason a pénzen osztozkodni akartak, rémülve vették észre, hogy a táskában pénz helyett zsindelyszögek vannak. A szarvasi rendőrség most erősen keresi a fekete fátyolos hölgyet.

Felrobbant tüzijáték-szerek. Zágrábban az egyetem épületében a minap nagy szerencsétlenség történt. Duma Szilárd, a fizikai laboratórium szolgálja pirotechnikával foglalkozott és a tüziszereket, elég elővigyázatlanul, a takaréktűzhely mellett tartotta fölhalmozva s azok a takaréktűzhely melegétől meggyuladtak és fölrobbantak. Duma a felesége és 3 gyermeke súlyos égési sebeket szenvedtek. A mentésnél különösen kitüntette magát egy Punjek Iván nevű öreg szolgál, a ki saját élete veszélyeztetésével hordta ki a sebesülteket a fojtó gőzökkel telt helyiségből.

Elégett vagonok. A magyar államvasutak váézi állomásán a minap este egy petróleumhordókkal telt kocsis felrobbant, mire a petróleum tüzet fogott. Minthogy a tehervonat, a melynek egyik vagonján volt a petróleum, épen azon a sinen állott, a melyen a bécsi expressz-vonatnak kellett áthaladnia, igen nagy volt a rémület. Nagy nehezen sikerült az expressz-vonatot megállítani. Emberéletben nem esett kár. Három vagon égett el. A kár közel huszezer forint.

Gólyák vonulása. Rozsnyón a napoktan a város fölött mintegy száz darabból álló gólyacsapat vonult a délvidék irányában. A gácsországi moesarak felől érkeztek s a gazdák azt hiszik, hogy a gólyák ilyen gyors távozása korai hideg időjárást jelent. Az asszonyok viszont alaptalan koholmánynak tartják ezt a híresztelést és a nagy gólyacsapat láttára bizonyos ijedtséggel vegyes reménnyel tekintenek a közel jövőbe.

Szakálás nő. Előpatakon, az erdélyiek egyik kedvenc nyaralóhelyén, a hová különben a szomszédos Romániából is számos vendég érkezik nyarankint, a mostani fürdőidény alatt egy különlegesség ragadja meg a fürdővendégek kíváncsiságát: a szakálás nő. Ez egy szegedi származású magyar nő, a ki sok éven át egész Európában belépti díjért mutogatja magát a nagyobb városokban és a „szegedi szakálás nő“ név alatt volt közismeretű. Huszonkét éves volt, midőn fájdalomteljes fejbetegség után pelyhedzeni kezdett az álla, melyből rövid idő alatt egy tizenhét centiméter hosszú tömött fekete szakál nőtt ki. Midőn a mutogatási díjából jól megszédte magát és szép vagyona tett szert, nőül vette egy Baresi Antal nevű bukaresti gyáros, a ki most híres nejével együtt orvosi tanácsra Előpatakon tölti a nyarat, a nejének — persze belépti díj nélkül — igen sok „csodálója“ van, mert uton-utfélen, a hol az érdekes házaspár megfordul, mindenütt nagy kíváncsi közönség környezi őket.

Egy fiu két forint. Különös licitációra esődült össze a nép a minap Sárospatak város piacán. Egy bodrog-halászi asszony kézen fogva tartotta 4—5 évesnek látszó, egészséges szép arezu kis fiát s hangosan szólta a járókelőkhöz:

— Egy kis fiu két forint! Vegyenek egy szép kis fiut!

A gyermeket, a ki kerekre nyílt szemekkel bámult az oda özönlő népre s erősen szoritotta az anyja kezét, végre két forintért meg is vásárolta s örökbe fogadta egy Magyar Mártha nevű nő. — A furesa esetről az a magyarázat terjedt el a közönség közt, hogy a szegény anya csak a férje parancsának engedett, a mikor a gyermekén tuladott. A férje ugyanis hosszabb távollét után most jött haza Amerikából s meghagyta a feleségének, hogy a kis fiut, a ki az ő távollétében született, negyvennyolc óra alatt akárhova tegye el a házból.

Megjöttek a czápák. Senkisésem kételkedhetik abban, hogy azokról a czápákról van szó, a melyek nyaranta megjelennek a fiemei kikötőben: a Quarneróban és rémitik a fürdőzőket. Ugyanis a napokban a Whitehead-féle torpedógyár egy gőzesónakját félórahosszat kísért egy óriási czápa, a melynek hosszát öt-hat méterre becsülték. A csónakban volt Zamattio mérnök is, a ki a torpedógyár kikötőjében partra szállott, hogy fegyvert hozzon és a vízi szörnyet ártalmatlanná tegye. Amikor azonban visszatért, a czápa már eluszott. Egy másik, körülbelül harmadfél méteres czápa meg éppen a kikötőbe uszott be s elhaladt egy uszoda előtt is, a hol egész esomó férfi és asszony fürdött a hálók mögött. A kikötőben villámgyorsan elterjedt a hire a czápa megjelenésének s a halásznép üldözőbe vette, hogy a kormánytól a czápákra kitűzött jutalmat megkaparítsa. A mikor a czápa egy köszénbárka mellett elhaladt, egy öreg halász szigonyt dobott feléje, egy matróz pedig hajókötéllel igyekezett a teste köré hurkot keríteni. Minden fáradság kárba veszett, mert a czápa hatalmas rántással kiszabadította magát és eluszott. Mivel azonban a szigony súlyos sebet ejtett a hátán, valószínű, hogy hulláját pár nap múlva partra veti a tenger. A királyi révhivatal a czápák miatt most ujságok után óvja a közönséget a szabadban való fürdéstől.

A névtelen szamarak. Ugy alkonyatkor, hogy enyhe színekkel borul az este a Dunára, a Margitsziget felső csuesaról megindul egy esöpp. ásványvizes kocsival két kis fehér esacsi. Két egyszerű fehér esacsi, szemrevaló, dolgos, kedves két állat. A minap is mentek lefelé a kocsival; jött egy ur, a kinek nagyon megtetszett a furesa kis fogat:

— Kié ez a két fehér esacsi?

— Az uradalomé.

— Aztán hogy hívják?

— Nincs neve . . . egyiknek sines . . .

Azzal tovább baktatott az ásványvizes szekérke. A kocsis még visszaszólt:

— Nem uri szamar az, kérem . . .

*

És igen sok hírneves ur esuklott erre.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Mikép készülünk a jó őszi vetésre?

A gazda élete folytonos munkában és gondban telik el. Alig hogy le van takarítva és behordva a termés, még sok helyütt el sines esépelve, máris a jövő évi termésről kell gondoskodni azáltal, hogy az őszi vetést előkészítjük. A vetés és az azt megelőző munkálatok a legfontosabbak közé tartoznak. Nem elég a magot csak jól-rosszul a földbe tenni, hogy jó eredményre számíthassunk, hanem szükséges a megfelelő előmunkálatokat is elvégezni, ezeket az előbbiakban röviden ismertetjük.

A tarlószántás.

Tudvalevőleg a vetés között sok gyomnövény van, melyek a termés mennyisége és minőségére hátrányosak lehetnek, de különben is zsarolják a földet; a gyomtisztításnak legyegyszerűbb eszköze az, ha a mint a termést kereszttekbe raktuk, a tarlót sekélyen 2—3 hüvelyekre leszántjuk. Ezzel elérjük a következőket:

1. A sekélyen leszántott gyommagvak kikelnek s az őszi szántás által elpusztíttatnak.
2. Nem szárad ki annyira a föld és az őszi szántás nem lesz röges.

Sokan azt vetik fel, hogy a tarlót igen jól lehet értékesíteni, mert a malacz- vagy juhnyáj felszedi az ottmaradt kalászt.

Ez igaz. De az is igaz, hogy a takarást úgy kell végrehajtani s a tarlót alaposan fel kell gereblyézni, hogy lehetőleg kevés kalász maradjon a földön s a mi ott marad, azt a birka- s malacz-nyáj 1—2 nap alatt felszedheti.

Másrészt, ha megfigyeljük különösen a tarlóra eresztett malacz-nyáját, azt látjuk, hogy a pergett szem s ottmaradt kalásznál szívesebben eszi a frissen fakadt füveket, különösen a tarlón nagyszámban található folyókát.

Járassuk át ugyan a tarlót a jószággal, de ha lehet, buktassuk le, mielőbb, mert így lassan földünket megtisztíthatjuk, de a sekély szántás következtében kikelő gyommagvak különösen a malacz-nyájnak jó legelőt is nyújtanak.

Fontos a tarlóbuktatás a hesszeni légy pusztítása szempontjából is, mert tudvalevőleg ez ősszel a fiatal növény szárába rakja petéjét s így a tarlóbuktatás következtében kikelt növénynyel, ha ősszel lefordíttatik, a hesszeni légy is kipusztul.

Válaszszuk meg a vetőmagot.

Jó termést csak egészséges mag után várhatunk, tudja azt minden gazda, s daczára ennek

mégis csak kevesen fektetnek súlyt a vetőmag megválasztására.

Épen ezért ha fajbuzánkkal különben meg vagyunk elégedve, a legutóbb vágott életről tartunk fel vetőmagnak, mert ennek szeme legérettebb s legkifejlődöttebb s így legjobb esiraképességű is.

Sok gazda a hajazatból esépetet vetőmagnak, mert azt tartja, hogy ez eladóra nem való. Hát az ilyen gazda igen helytelenül jár el, mert a hajazat ki van téve az esőnek s esős időjárás mellett sok benne a esirás, vagy esirázásnak indult szem s így az elvetett mag jó része nem kel ki.

Óvakodjunk attól is, hogy a sok fű miatt keletkezőleg ki nem száradt kévékből rakott befüldekt asztagnakból esépeljük a vetőmagot, mert e között sok a esiraképtelen mag.

Páczoljunk az üszög ellen.

Köztudomásu dolog, hogy az üszög nagy kárt tesz a buzavetésben és hogy ez ellen sikerrel védekezhetünk a páczolással. A ki ezt nem teszi, az gondatlan és könnyelmű gazda, mert néhány krajczár kiadás miatt a jövő évi termését kockáztatja.

A páczolás kétféle módon eszközölhető.

A tökéletesebb mód az, ha készítünk $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ %-os rézgálicz-oldatot (100 l. vízre $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg.) s ezt egy edénybe helyezük, melybe vállunkra vetett zsákból lassan szórva, eresztjük a vetőmagot. Annyit öntünk belé, hogy a pácz a magot arasznyira fedje. Így hagyjuk a magot 2—3 óráig, mely után kiszedjük s megsikkasztjuk. Ez biztosan kiöli a buza szakállára oda tapadt üszöggomba esiráit.

A másik eljárás az, ha a magtárpadlóra tenyéryni vastagságban leöntjük a vetőmagot s 2%-os (100 liter vízre 2 klg. rézgálicz) rézgáliczoldattal, öntöző kannával locsoljuk meg s közben többször átlapátoljuk s az átlapátolás után szintén megsikkasztjuk. Ez gyorsabb s elég jó eljárás, de nem oly tökéletes mint a fenti.

Ajánlom, hogy csak a legjobb minőségű rézgáliczot használjuk, mert könnyen csalódhatunk.

A páczolás azonban nem mindig ment meg az üszögtől, mert az üszöggomba esirái nemcsak a vetőmaggal kerülhetnek a talajba.

Előfordul különösen friss trágyás mélyebb fekvésű földeken, hogy a páczolt buza után is akad üszög a termésben.

Ennek korántsem a pácz megbízhatlansága az oka, hanem az, hogy az üszög a trágyával került a földbe, ha pl. üszögös szalmával almozunk.

A tanúság ebből, hogy friss trágyás földbe ne vessünk buzát.

A baromfikolera.

Most az ideje annak, hogy mindenki jól vigyázzon a baromfiakra, nehogy valami nyavalya üssön beléjük. A tisztátalan ól, rossz víz, rossz vagy semmi-féle takarmány könnyen elsöpörheti az egész félévi fáradságot.

A gazdák minduntalan panaszkodnak, hogy ilyen vagy olyan betegség ütött ki s szedte áldozatul a baromfit, hát ennek sokszor a gazda az oka s gondatlan és hanyagsága miatt épp oly bűnös mint az, kinek házában gondatlanság miatt tűz ütött ki s egy futószél a lángot 20—30 szomszéd felé vitte s ugyanannyinak elpusztította egész évi fáradsága gyümölcsét, termését, sőt házat és egyéb mást.

Igy áll a dolog a baromfibetegségekkel is, épp ezért figyelmeztetek mindenkit, hogy az alább közölt jó tanácsot fogadja meg, s hamar megmenekül a bajtól, vagy azt el is kerülheti.

A baromfikolera vagy más egyéb betegség terjedésének meggátlására a következőket vegyük figyelembe:

1. A baromfikolerával fertőzött udvar, ól és ketrecz kitisztítandó és fertőtlenítendő.
2. A bélürülékek, a takarmánymaradék és szemét gondosan összeseperve megégetendő, vagy friss mésztejjel leöntözve, elásandó.
3. Az ólak vagy ketreczek feneke, a falak, az ülőrudak és ajtók, továbbá az etető és itató edények forró luggal (3 kg. mosószoda veendő 100 liter vízre) lemosva, frissen oltott mésztejjel bemeszelendők.
4. Az udvar talaja és ha az ól tapasztott, ugy annak alja is megtisztítandó az ürüléktől és tisztogatás után forró luggal öntöző kannából bőven megöntözendő, hogy mindenütt átmedvesedjék.
5. A baromfiak elzárandók, hogy a közutakon, a legelőn vagy vizen idegen baromfival ne érintkez-hessenek.
6. Az egészséges baromfiak számba vétessenek és a betegek külön helyre zárassanak el. Az egészségesek a zárt udvaron szabadon járhatnak, de csak oly esetben, ha ki van zárva az eshetőség arra hogy idegen baromfival érintkezhetnek.
7. Az elhullott vagy leölt baromfiak hulláit vagy hullarészeit el kell égetni vagy frissen oltott mésztejjel leöntve legalább is félméter mélyen el kell ásni, a hulláknak vagy tollnak a trágyadombra, árokba vagy máshova való kidobása megtiltandó.
8. Egy gazda se engedje meg, hogy a falusi tyúkászok udvarára bejöjjenek, mert ezek legtöbbször terjesztői a baromfibetegségeknek.
9. Beteg baromfit sohase vigyünk a piacra, mert ez által másnak, esetleg sok ezer embernek okozunk kárt, már pedig a lelketlenség éppen nem egyeztethető össze azon bibliai igével: „a mit nem akarsz magadnak, azt ne kívánd másnak sem“.

10. A baromfivész, a baromfikolera ellen csak a fentiek szigorú betartása mellett leszünk képesek sikeresen védekezni, miért is a fentieket minden baromfitenyésztő figyelmébe melegen ajánljuk.

Lovas Istrán.

A juhkullanes irtása.

A juhkullanes, mely egyike a juh legkellemetlenebb élősködő bogarainak, legbiztosabban a következő módon irtható ki.

Fürösztjük meg alaposan az egész juhnyáját hig kreolinoldatban, melyhez körülbelül 100 rész vízre, 3 rész oldható kreolint veszünk. E mellett azonban első sorban arra kell vigyáznunk, hogy az oldat lehetőleg tiszta legyen és hogy a juhok bőre teljesen ép és sértetlen legyen, azért tehát nem jó a juhokat mindjárt a nyírás után fürösztteni, hanem csak két, egész három héttel utóbb. A juhok egészségi állapotára nézve a kreolinoldatban való fürösztés semmi káros hatással nincs még akkor sem, ha a juh a fürdésnél rossz tartás miatt iszik is egy-egy kortyot az oldatból. Különös gond fordítandó továbbá arra is, hogy a juhokat közvetlenül fürdés után ne eresztjük a legelőre, hanem tartjuk őket néhány órán keresztül az ólban, esürben vagy pajtában, nehogy tulságos gyorsan megszáradjanak, a mint az künn a szabadban a nap és szél hatása mellett történnék. Ha az egész nyáj fürösztése talán nagyon körülményes lenne, akkor az esetre még egy eljárás ajánlható, mely által a kullanes száma annyira apasztatik, hogy a juhok jó tartása mellett semmi káros hatással nem lehetnek s az idő folyamán teljesen kivesznek.

Nyírás után ugyanis takarításuk ki az ólat; hordassuk ki a trágyát, az ólat és az összes, a juhok körül használt eszközöket mossuk le alaposan penyl-oldattal, melyhez esetleg feloldott meszet öntünk.

Ez az eljárás elegendő a kullanesok irtására, ha az összes juhok a bárányokkal együtt egyszerre mind lenyíratnak, mert a kopasz juhokon ilyenkor nem tenyészhetik egyetlen egy kullanes sem. Végre az is jó, sikeres és egyszerű szere a kullanes irtásának, ha a trágyát mindjárt nyírás után teljesen hihordatjuk és többször egymásután igen erős lótrágyát vitetünk a juhakolba, mert a kullanes álcájája, melyből később a kuszó rovar kifejlődik, a trágyában szokott tartózkodni.

Tanácsos előbb e célból a juhtrágyát kihordatni, azután az eszközöket és az aklot embermaggasságig kimeszelni és hat héten keresztül minden nap frissen behordatjuk az összes szalmanélküli lótrágyát, melyet előbb nyolez napig a lovak alatt hagytunk heverni.

* MULATTATÓ. *

Szent István halála.*)

Irtá: Petrus Jenő.

Boldog Szent Istvánról, a magyar királyról
Szól a táltos éneke:
Magyarok, kik álltok — fel buzgó imátok
Szálljon érte ég fele . . .
Szent kezérül éppen
Míntha élne éppen
Ugy ragyog le érdeme . . .

Mikoron Szent István, már feléje nyílván
Látta jönni a halált:
Nagyjaít a homnak, az urak, papoknak,
Kiken a hon gondja hált:
Összchírta egybe . . .
. . . Gyült is a terembe
Püspök, ispán, bárd, apát . . .

Szóra nyílt így ajka: „Életemnek napja
Hiveim, leáldozik . . .
Lelkemet emésztli — rajh! ki lesz a férfi
A ki helyen álljon-itt? . . .
Azt, kit én neveltem,
Kiben égett lelkem
Endogtem százszor is . . .“

„Trónom szép világa, életem virága
Kialult, elhervadott.
Imre fiam itt lenn, nem hagyta az Isten,
Érte jöttek angyalok . . .
Bár ragyog honára
Égi koronája,
Én nyugodt csak nem ragyok . . .“

„Nekték én kimondom — nagy, nehéz a gondom:
Vészbe látom a hazát . . .
Vérs, hosszú harez gyul — napkelet, nyugatrul —
Paszit a nyíl, dárdá, láng: —
Ut, menekvés ninesen! . . .
Kardotok s az Isten
Pajzsotok, ver, aragy üld! . . .“

„Mennyem nyílván látom — itt van már halálom!
Tartsd meg a hont Istenem! . . .
Boldog-Asszony anyánk! pártfogold a hazát

Odafenn és idelelem: —
Nézz le kegyelembe —
Hon és nemzetemre —
Órd! hatalmad ismerem.“

Szólt, s az areza fénylett, — s a papok szemének
Látszott most csodálatos: —
Angyalok jövének, s égrül hangozék ez: —
„Él a hon s a magyar ott:
Néz ha égre areza . . .
Békességbe, harezba,
Pártfogója maradok! . . .“

Hangzott még csodára: Szent, szent, szent! hosána
Seregeknek szent Ura!
Tied a dicsőség, vele teljes föld s ég —
Mindeneknek szent Ura! . . .“
Néma lett az ének,
Vége lett a fénynek —
Eltűnött a szép esuda . . .

Mig az ének tartá — angyaloknak karja
A királyt fölemelé:
A szent-szent-szent-et zengve, felvívék a mennybe
Az ítélőszék elé.
Ott örömmel várták,
Szentek koronáját
Tartották feje felé . . .

Égben fenn vigasság — földön lenn virrasztás
All, sirás, ba, fájdalom . . .
Gond ül a magyarra, napját árny takarja:
Földig gyászban áll a hon . . .
Ninesen muzsikaszó
Ninesen is vigadó:
Három éven, száz napon . . .

Él magyar azóta! — ég s a karja óvta:
Ebbül is egy esoda szól:
Bárha honja ellen, tenger volt az ellen,
Feltört a habok alól . . .
Tenger év lecsorgott.
Ám a kéz a sorsot,
Mely rezzette, fogta jól . . .

Ut, ha víz Budára, láthatod esudára,
Jót, a mely annyit tere;
Jobb kezét aranyba, hogyha kell a napja:
Most is áldást hint vele . . .
Ő maga ragyogva
Égben áll, a honra
Feltre örködik szeme . . .

*) Az Érdy-codex legendája után szabadon.

A hittérítő.

Szent István-napja Budapesten.

(Szent István-nap jelentősége. — Zarándok-ut Budavára. — A körmenet. — Vigasságok a buesu után. — A Szent István-naphoz fűződő nemzeti kegyelet és mondakör. — A szent korona legendája. — A szent Jobb.)

Dicsőült, szentté avatott első királyunk nevénapját nemzeti ünneppé avatta a kegyelet; sőt a törvényhozás sem késett e napra rásütni a nemzeti ünnep bélyegét, mert a munkaszünetről szóló törvény Szent István-napját, augusztus 20-ikát, mint olyan ünnepet jelöli meg, melyen — épügy mint husvét, vagy szent karácsony napján — tiltva van minden néven nevezendő munka, ipar és kereskedelemnek szünetelnie kell. És bármennyire különböznek is a magyar társadalmi osztályok egymástól szokás, faj, vallás, foglalkozás és egyéb tekintetben, Szent István névünnepének magasztos és kiemelkedő volta egygyé, szerves egészszé forraszt minden társadalmi elemet az — áhitat és kegyeletben. Ebben esuesosodik ki *Szent István-napjának jelentősége* s ezért nevezhető méltán nemzeti ünnepnek ez a nap, melyen pihen a munka, nyugszik a pöröly és milliók ajkáról hangzik a régi ének:

Hol vagy István király,
Téged magyar kíván...

*

Az ország minden vidékéről zarándokutra indul a magyar nép ilyentájt Budavára felé, hogy résztvegyen a Szent István-napi körmenetben és országos buesun. Messzi vidékekről nemesak vonaton és egyéb alkalmatosságokon, de gyalogszerrel is, poros uti sarukat öltve ezrével zarándokol a nép a Szent Jobb-ot látni, melyet a mindenható esodatévő szent erejével immár kilenczszáz esztendeje óv az örök enyészettől.

Az a különböző öltözetű, nyelvű, szokásu sokadalom, mely előzőnli Szent István-napján a magyar fővárost, nem egy esetben meghaladja az 50 ezer lelket. A felvidéki tót, a délvidéki szerb, a székely és az Alföld zömöktestü, napsütötte arczu magyarja, egyaránt képviselve van itten. Miniszterium és fővárosi hatóság mindent elkövenek, hogy minél simában, minél szebb esendben-rendben gördüljön le ez a nap, melyen Szent István országának egy jó része az ország szívébe központosul össze és borul le a Szent-Jobb előtt. Még mielőtt Baross miniszter be nem hozta a vasutakon a zóna-tarifát, féláron lehetett utazni a fővárosba és vissza Szent István-napján, most meg aztán, hogy az olesó díj-szabások léptek életbe, évről-évre folyvást emelkedik az István-napi buesura zarándoklók száma.

A buesus ünnep központja a vár, hol a dél-előtti órákban veszi kezdetét az ünnepi körmenet, melyet rendszerint az ország első főpapja a hercegprimás vezet. Szent István jobb kezét, mely a várbeli Szent Zsigmond-kápolnában egy aranyváz üvegszekrényben van elhelyezve, ünnepi zsolozs-

mák éneklése közben átviszik a koronázó Mátyás-templomba, hol hálaadó istentisztelet tartatik, aztán ismét visszakerül a esodatévő Jobbba a körmenet a Szent Zsigmond-kápolnába, hol a szent ereklye közszemlére lesz kitéve. Egyházi és világi előjáróságok és hatóságok legelőkelőbbjei résztvesznek a körmenetben, melyben alabárdos udvari disztetörök kísérik a Szent Jobbot mennyezet alatt vivő hercegprimást.

A pompa, fény, öltözetek pompája, ragyogása még fényesebbé tesz a körmenetet, a melyhez fogható egyházi ünnepet alig láthat Magyarországon az ember. Mikor nem voltak ilyen válságos idők, mint ma, még a miniszterek, a miniszterelnökek élükön szintén megjelentek diszmagyarban öltözetten a Szent István-napi körmenetben. Pár évvel ezelőtt Wekerle akkori miniszterelnök tengerzöld színű diszmagyarjában minisztertársaival együtt még ott haladt a körmenet élén . . . Hja, más idők, más emberek!

A mint az ünnepélyes körmenetnek vége van, elkezdődik a vigasság mindenütt, mert úgy szokta a magyar ember, hogy a lelki épülés után a testnek is megadja a maga részét. Kivált a budai apró kis népszerű korcsmák telnek meg közönséggel, szól a verkli és kintorna, meg a fuvó zenekar (jó sváb atyánkfiainak ez a kedvenc zenéje), imitt-amott a fekete gyerekek is sikongatják a szárazfát; a közeli falvak fáraó-ivadékai mind besereglenek e napon a fővárosba. A löverseny területe is szokatlanul népes ilyenkor; a vidék csak egyszer jut évenként e modern élvezethez; a totalizateur kiszákmányoló rendszere ilyenkor arat bőven, aratja a vidékről felhozott kisebb-nagyobb garasokat. Ilyenkor futtatnak a Szent István-díjért, mely a magyar versenytereken a legnagyobb összeg: 40 ezer forint; a boldog nyertes éppen egy darab pusztát vehet a nyereségen.

*

Különben az egész Szent István-napi ünnep minden részleteiben magán viseli a nemzeti bélyegget. István király böles intézkedései, államalkotó képességei nélkül nem állanánk fönn ma ezer esztendő múltán. Atilla jogos örökét István király szervezte és fektette szilárd alapra, törvényeket alkotott, pénzt veretett, szervezte a biráskodást.

A magyar nép fölött elviharzanak még sok századok és ezredek, de a nép szívéből első király iránti kegyelet nem hamvad ki soha. A katolikus egyház Istvánt a szentek sorába iktatta s egész mondakörünk van abból az időből, melynek minden része hiven visszatükrözteti az akkori állapotokat.

E mondák és legendák közt legszebb a szent korona legendája. István király, mikor már népe nagyrésze fölvette a keresztény vallást, követeket küldött Rómába Szilveszter pápához, hogy adjon áldást intézkedésére. Ugyanakkor voltak Rómában a lengyel fejedelem követi is, a ki részére a pápa

koronát akart küldeni, de megjelent neki álmában az ur anyyala s inté őt, hogy azon nép fejedelmének adja a királyi koronát, melynek követei a holnap reggeli órákban jönnek hozzá. És tényleg István követe kora reggel ment a pápához, a ki midőn maghallotta, hogy Istvánnak sikerült népét Krisztus tanai és a katolikus vallás fölvételére rábírní: István követének adta a koronát.

A „*A jobb-kéz*” legendája szintén esodaszerű szép. Mikor István királyt halála után másfélszáz év mulva szentté avatták, porait szintén fölszentelték s midőn a koporsót fölnyitották, az egész test elporladt már, a jobb kéz azonban épen maradvá, kitünő illatot árasztó biborszínű folyadékban uszott. A magyarok Isten intelmét látták e tüneményben, hogy annak a kéznek, mely annyi esodát, jót tett,

annyi áldást osztott, — nem szabad elporladnia soha. Ezóta Szent István király esodatévő jobb keze a magyar nemzet legdrágább, legszentebb ereklyéje.

A világosi fegyverletétel évfordulója.

— Egy orosz katonatiszt elbeszélése. —

A mult héten volt a világosi fegyverletétel negyvenkilenczedik évfordulója. A szomorú emlékü napról, melyre fájdalmasan gondol minden igaz magyar hazafi, igen sok emlékirat, följegyzés és történeti munka jelent meg.

A gyászos nap történetét azonban egészen új világitásban mutatja be egy akkortájt Magyarországon járt magasrangú tiszt.

A jó pajtások.

Grigorov, Rüdiger gróf orosz hadtestparancsnok volt hadsegéde néhány nappal ezelőtt közzétette az 1849-iki magyar szabadságharezra való visszaemlékezéseit. Grigorov, ki nagyon bizalmasan érintkezett az osztrák és az orosz hadsereg főembereivel, könyvében újból megerősíti, hogy az orosz és a magyar sereg szimpátiával viseltettek egymás iránt.

Grigorov érdekes részleteket mond el a világosi fegyverletételről. Gróf Rüdiger orosz hadtestparancsnok — így írja — kíséretével kilépett a sorból és megállott. Görgei a maga kíséretével Rüdigerhez közeledett, tisztelgett, de izgatottsága miatt szólni sem tudott. Az orosz tábornok kezét fogott Görgeivel, mire ez, mint egy álomból felocsudva, beszélni kezdett. Rüdiger Görgeinek és tisztjeinek meghagyta kardjukat és barátságosan társalgott velük.

A halk beszélgetést hirtelen riadó lárma szakította meg.

— Eljen Rüdiger! — zugott mindenfelől. A lelkesülő orosz katonák esákóikat és sipkáikat a levegőbe hajigálták s oly jókedvűen hajlongtak a magyarok előtt, mintha nem ellenséggel, hanem jó baráttal állának szemben.

Mikor a zaj kissé lecsendesült, Görgei felkapott lovára, a magyar sereget 142 ágyuval egy vonalba sorakoztatta és megparancsolta, hogy a fegyvereket gyűjtsék halomra. Mikor ez a szomorú aktus véget ért, Rüdiger Görgeivel a magyar sereg élére állott és katonásan üdvözölte. A magyar katonák harsány hurrával fogadták az orosz tábornok üdvözlését.

Az oroszok meghatottsággal és szimpátiával nézték a magyar harezosokat, kiknek halálos kétségbeesés ült az arcukra, a mikor fegyvereiket letették és zászlóikra bucsucsókot hintettek. A huszárok a nyeregre kötötték kardjukat és pisztolyukat, zokogva ölelgették lovaikat és sűrű sohajtozás közben átadták az orosz katonáknak.

Egy gyalogos katona sokáig habozott, hogy átadja-e puskáját? Mikor Görgei könyezve elhaladt mellette, megszólította:

— Tehát el kell válnom a puskámtól?

Görgei suttogva válaszolt:

— El.

A gyalogos arca meg sem rándult. Szó nélkül a földnek támasztotta puskáját és mellbe lőtte magát.

A fegyverletétel befejeztével Görgei engedelmet kért Rüdigertől, hogy seregétől elbucsuzhassék. Rüdiger megengedte, de Görgein annyira erőt vett a fájdalom, hogy alig tudott pár szóeskát kiejteni.

A katonák hangosan zogoktak. Egy félkezű huszártiszt kilépett a sorból. Ugy látszott, hogy a sereg nevében el akart bucsuzni a fővezértől, de reszkető szavai belevesztek az általános zokogásba. Néha-néha kihallatszott egy-egy mondata:

— Ég veled, Görgei, barátunk, testvérünk!

— Bocsáss meg nekünk, Görgei, Isten veled!

Igy mondja el a világosi gyásznapi történetét az orosz katonatiszt.

A Szent-Jobb.

*Érezdalukat a templomok elkongják,
Az utcán fényes, ünneplő menet.
Az első szent magyar királynak jobbját,
Zsolozsmát zengve, viszi a sereg.*

*A szentelt jobbot, a mely általálte
Dieső multunk s aggályos, zord jelent,
A mely Lajos, Corvin korát megérte
S meg a bukást, a vészest, diestelent.*

*Lehullt Mátyásnak fényes, büszke vára,
Vásegrad ormán porladó romok,
Letűnt a multnak minden glóriája,
Csak egy maradt meg — a királyi jobb.*

*S e jobb volt pajzsunk, hogyha ránk zudult a
Viharzó vész, labancz, török, tatár,
S e jobb volt pajzsunk, belviszály ha dulta
Honunk s ha lángban állott a határ.*

*E jobb volt pajzsunk ezer éven által
És az lesz még sok ezredéven át.
Fenkölt királyunk, dieső glóriáddal
Örökre véd meg a magyar hazát!*

Szilágyi Ferencz.

Képeinkhez.

A hittérítő. Mikor őseink Árpád vezérlete alatt elfoglalták Attila örökét s megalapították a mai Magyarországot, még ősi vallásukat követték s a keresztény hitre Szent István király uralkodása alatt tértek át. Már István király atyja, Geyza fejedelem idejében megkezdődött a hittérítés nagy munkája, sok hittérítő szerzetes jött be Gizella hercegnő kíséretében, a kit István (Vajk) vezér vett feleségül. Geyza fejedelem, bár csak élte végén vette fel az új vallást, át volt hatva az új hit tanaitól és jó néven vette hogy azt terjesztették az ő harezias népe, a hadverő magyarok között. A mint aztán ő és fia Vajk áttértek a keresztény vallásra és ez utóbbi Henrik bajor herceg leányát feleségül vette, mind nagyobb mérveket öltött, az új hit terjedése, s K. u. 999-ik évben már az egész ország területén elterjedt és Szilveszter pápa a szent korona ajándékozásával fölvette a magyar népet (a keresztény népek közé). A hittérítés nagy munkáját ábrázolja mai szép képünk. A szabad ég alatt emelvényen felállított oltár előtt a hittérítő szerzetes hirdeti Krisztus tanait, az oltár körül sereglő magyarok ifjak és vének egyaránt áhitattal hallgatják az Isten szolgájának kenetteljes igéit.

A jó pajtások. A kis buksit beültette a mamája a karosszékebe, mely egyuttal étkező asztalul és kocsijául is szolgál buksinak. Eléje tett egy tányér

tejet, hogy költse el uzsonnára. Unalmas azonban az étkezés egyedül, ám azért van buksinak a kedvencez pajtása a „kutyus“ hogy kisegítse zavarából; félnapig is eljátszik a kutyussal, hát ime jószántából juttat neki is az ozsonnából. Belemeríti a kanalat a tányérba s úgy kínálja a hü ezimborát, ebben pedig nem azért van benne a kutya-természet, hogy el ne fogadja a jó pajtás által följánlott ozsonnát: két hátsó lábára guggolva habzsolja a tejet.

Számrejtvény.

— *Bánkőry Sándor-tól.* —

- 7, 6, 1, 4. Ki-ki boldog lenni,
6, 7, 2, 4, 1. Nélkül nincs mit enni.
2, 7, 4, 5. Nálunk sok szép terem,
3, 2, 2, 1. Ilyen is van számos helyen.
4, 5, 2. Ha egymást helyen váltja,
Beeses műnek is megjárja.
1—7. Messze, messze túl az erdön,
Földön, vízen s halmokon,
Feltalálod, hogyha vágyad
És erszényed hü rokon.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő augusztus 25.

Lapunk 32. számában közölt háromszög-rejtvény helyes megfejtése:

Országház.

Helyesen fejtették meg: Nikodem Vilma, Kovalik Irén, *Bobuár Imre*, Kovács Lajos, Kállai Ignác, Less Péter, Antalik Ede, Havass Sándor, Varga Imre, Gombkötő N. János, Gombkötő Margit, Unger Kornél, Berki József, ifj. Szathmáry Sándor, Tegyi János.

A sorshuzásnál *Bobuár Imre* ur (Báránd) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Fenillet Oktáv „Az özvegy“ ez. regényét küldöttük meg.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Pontos cím:
**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR**
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel
bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók Morzsolók

Apróságok.

A csigáról. A jámbor csigabiga, a ki a házat a hátán hordja, épen oly régi eledel, mint akár csak a gomba. Sőt Svájcban és Ausztriában a Duna mentén külön kertekben hizlalják őket. Ulm vidékén ép oly híresek a csigahizlaló parasztok, mint akár Sopronban a babtermelők. Ulmból állítólag 4 millió hordó csigát szállítanak évente világgá, mely hordók mindegyikében 10,000 darab csiga van. Stiriában ősszel szedik a csigát, t. i. a mikor már betokozta magát, s zab között teszik el télire. Fogyasztás előtt egyszerűen megfőzik. Más német vidékeken magában a csigaházban sűtik meg, ép úgy, mint a mi pásztorembereink a forró hamuban a gombát. Közép-Európában a kert csigát szokás enni, míg a délibb országokban számtalan más fajta is. Hazánkban a ruczát is szokás csigával hizlalni, mely ezélből a hajnalban összefogott példányokat egyszerűen fabunkóval összezuzzák. A csigát más-különbösen ősszel, szüret után szokás összeszedni és hüvös helyen szétteregtetve tartani, míg csak be nem tokozódik. Ily célra a mély fekvésű pinczék és jégvermek igen megfelelők. A betokosodott csiga minden különösebb csomagolás nélkül szállítható. Farsang alatt s bőjtben itt Budapesten szá-zankint 20—30 kr. az ára a központi csarnokban, ha szépen kifejlett, egyenlők a példányok. Hizlalni úgy szokás, hogy a deszkával lefedett nagy göd-rökben tartott csigákat friss füvel (zöldséggel, fale-véllel) etetik.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Vörös kakas. Most, hogy a gyulékony élelem össze van hordva, a nagy szárazságban kétszeres vigyázattal kell lenni a tüzre, mely országsherte roppant károkat okoz. Karácsonyfáról is éresít egyik előfizetők, hogy ott f. hó 14-én Ferincz György gazdaember lakó-háza, vigyázatlanságból kigyuladván, a borzasztó szél-viharban néhány perez mulva porrá égett 12 lakóház, a hozzá tartozó melléképületekkel együtt, valamint a begyűjtött gabonaneműek is a pusztító elem áldozatává lettek. A kárvallottak teljesen koldusbotra jutottak, sőt vannak olyak is, a kiknek testi ruhájukon kívül egy fillér értékük alig maradt. Hivatalos becslés nem történt, de a kár megközelíti a 30,000 frtot. A káresetet súlyosbitja az a körülmény is, hogy a legnagyobb könynyelműségből biztosítva alig volt valami. — **G. M.** urnak, *Alpár.* A M. Á. V. szolgálatába lépni óhajtóknak az igazgatósághoz kell kérvényt benyújtaniok, akkor próbaszolgálatra felveszik az illetőt és a mit a szolgálatban tanult, abból letett vizsga után alkalmazták. A M. Á. V.-nál külön irodai könyvelők nincsenek, ezeknek dolgát is vasuti tisztviselők végzik. — **2033. sz. előfizető.** Törvénykönyvet bárkinek szabad beszereznie és tartani. A magyar törvények ma már egész könyvtárt tesznek

ki. Egyszerű ember hiába szerezne be, ugysem igazodnék el rajtuk, arravalók a törvénytudók, a kiknek sok iskolát kell elvégezniök, hogy erre képesek legyenek. Egyes törvények kis füzetekben kaphatók Ráth Mór könyvkereskedésében (Budapest Gizella-tér) onnét kérjenek árjegyzéket. **Vincze István** urnak. 1. A méheket le lehet szédíteni a nélkül, hogy elpusztulnának az erre ezélra külön készült szédítő-papír elégetésével, Jóó Istvánnál Komáromban megkaphatja. 2. Fehér viaszkot kiesiben nem érdemes készíteni, az árát nem fizetik meg. 3. A gazdák szövetkezete a vásáresarnokban mézet nem vesz, de ha neki szépen üvegezve beküldik, a napi áron értékesíti és az árával a beküldőnek elszámol. — **Varga József** urnak. Plimuttjukot már, t. i. tojót és kakast szerezhet öszfelé úgy október táján **Fittler Sándorné** kitünő baromfitenyésztésében **Pta-Kemenesen** u. p. Német-Magasi via Kis-Czell. Ara egy törzsnek, 2 tojónak és 1 kakasnak tíz forint, ez azonban jó és meg lesz vele elégedve. De őszkor forduljon **Hreblay Emil** állattenyésztési felügyelő urhoz is Budapest, földmiv. miniszterium, ki az ország baromfitenyésztési ügyeit kezeli, talán ő fog tudni módot arra, hogy olesőbban is juthat jó plimuttjukokhoz. Bizony jól teszik, ha igyekeznek minden gazdasági dolognál a legjobbat megszerezni, csakis így boldogulhatnak manapság.

Budapesti piaci árak.

Budapest, augusztus hó 20-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 76—81 kg *tiszaviléki* 9.40 frttól 9.70 frtig, *pestviléki* 9.20 frttól 9.50 frtig *fehértaljai* 9.10 frttól 9.50 frtig, *bácskai* 19.0 frttól 9.25 frtig *bánási* 9.00 frttól 9.25 frtig.
Rozs 70—72 kg. 6.00 frttól 6.75 frtig.

ORSZÁGOS MAGYAR

KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: **Teleki Géza** gróf. Alelnök: **Csávossy Béla**. Igazgatósági tagok: **Andrássy Géza** gróf, **Bujanovics Sándor**, **Dessewffy Aristid**, **Püspöky Emil**, **Rubinek Gyula**, **Szentkirályi Kálmán**, **Szilassy Zoltán**, **Szönyi Zsigmond**, **Teleki Sándor** gróf. — Vezérigazgató: **Szönyi Zsigmond**.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló jégbiztosításokat

is és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% **díjengedményt** ad, mely a díjból évről-évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal termésüket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **Igazgatóság Budapestben**, (József-körut 8. sz.) és a **vidéken létesített ügynökségek**.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 5.50 forinttól 5.85 frtig *égetni való* 62—64 kg. 0.00 frttól 0.00 frtig, *sörfőzdei* 64—66 kg. 0.00 frttól 0.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.70 frttól 6.00 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.15 frttól 5.30 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	17.00	16.50	16.00	15.00	14.50	14.00	12.80	11.00	5.60

Buzakorpa, finom 4.50—4.55, durva 4.00—4.15 frtzsákkal együtt, **Marhavásár** fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ökörért* 317—355 frtig; *középmínőségűért* 270—295 frtig; *gyenge minőségűért* 200—240 frtig; *hízott magyar és tarka ökör jobb minőségű, mm.-ként élősúlyban* 30—35 frtig, *hízott magyar és tarka ökör középmínőségű* 26—31 frtig. *Fejős tehén, magyarfajta* 21—32 forintig, tarka 21—24 frtig mmként. *Elő borju* 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 28—40 krt. *Vágott borju* 1 kgr. hussúlyért fizetnek 56—58 kr.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 300—380 kgr. nehéz sertésért 59—59½ frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 59—59½ frt.

Baromfivásár. *Lud*, sovány, páronként 1.80—3.00 frtig, *kaesa* 1.60—2.40 frtig, *tyúk* 1.00—1.10 frtig, *csirke* 55 kr.-tól 120 krig, *kappan* 1.80—2.40 frtig, *pulyka* 2.60—6.00 frtig.

Vegyesek. *Tojás* 100 drb. 2.00—2.30 frt. *Szalonna* 80—85 krajczár. *Vaj* Ia. 110—120 kr., IIa. 80—110 kr. *Olasztott vaj* 60—60 kr. *Méz sárga csurgatott* 40—70 kr. *Burgonya* sárga 2.20—2.40, rózsza 2.00—2.20, közönséges 2.10—2.50 kr., *paprika* 30—60 frtig, hüvelyes paprika 18—52 frtig métermázsánként.

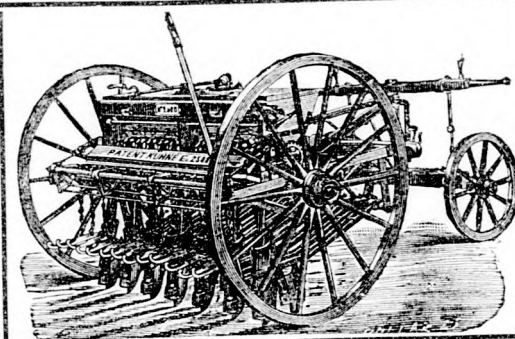
Juhvásár: *hízott ürü* páronként 19.00—23.00 frt, *feljavított juh* 16—18 frt, *kiverő juh* 11.00—13.00 frt, *kecske* 13—15 frt.

Gyapju. Egynyiretű mosott bécsi mázsa (56 kg.) 60—70 frt. Két nyiretű mosatlan (100 kg.) 30—50 frt.

Egyéb magvak: *mák* 38—40 frt; *bab* fehér nagyszemű 6.90—7 frt, *apró* 7—11.00 frt, *tarka* 6—6.60 frt, *lencse* 8—9 frt, *borsó* héjas 10.50—13.60 forint, *köles* 4.75—4.75 frt, *kendermag* 7.95—8.00 frt, *repce* 13.00—13.50 frt. *Löhére* 35—42 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. *Réti széna* 1.80—3.00 frt, *muhar* 2.50—3.00 forint, *szepszalma* 1.30—1.70 frt, *alomszalma* 1.20—1.50 frt.

Bőrök. *Ökörbőr száraz* 11—18 kgként 84—92 frtig, *tehenbőr száraz* 84—92 frt. *Nyers ökörbőr* (20 kg.-tól 35 kg.-ig) 32—37 frtig, *tehenbőr nyers* (20 kg.-tól 45 kg.-ig) 33—41 frtig. *Juhbőr* gyapjas, páronként 32—34 frt.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára MOSONBAN.

Ajánlja a bekövetkező őszi évadra:

Sack-rendszerű aczélekeit, egyes-, kettős- és hármas ekéit, Laacke-féle szántóföld- és rétboronait és hengereit,

eredeti „**HUNGÁRIA DRILL**”,
hegyes vidékre „**MOSONI DRILL**”,
kisgazdáknak „**JUBILEUMI DRILL**”
sorvetőgépeit leszállított áron. 18500 drb. használatban.

Mindennemű rostait, szelelőit, konkolyozóit.
UJ! **Burgonya osztályozó gépek!**

UJ! **Répafejelő gépek**, ezukorrepatermelők részére!
Legjobb „**Rapid**” darálóit, **szecska- és répavágóit**,
morzseló és takarmány-füllesztőit.

KÜLÖNLEGESÉG: Takarmánykamra-berendezések.
Uj, teljes nagy árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körut 57/a. szám.**

Mult évi forgalom 25223 métermázsa.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukeciókra,

melynek idei **második** sorozata

szeptember hó 21. és 22-én

fog megtartatni. Az aukeziókra felkültött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Mindenemü felvilágosítással szolgál:

Heller M. s Társa

Budapest, V. Erzsébet-tér 13.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
ezelőtt **PFANHAUSER & Co.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)
MINDENMÜ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* **BUDAPEST** *
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utcza 31.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a világ legjobb s eddig felülmulhatatlan és legtökéletesebb, a tartósságánál fogva a legolcsóbb permetezőgép a „VERMOREL“-féle valódi

ECLAIR

peronospora permetező mely eddig minden versenynél az elsődíjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselő szövetkezetünkél.

Ára 20 fori + csomagolással.

AUSSIGI I^a „RÉZGÁLICZ”

jegeczek en vegytiszta a peronospora elleni védekezésre a gyakorlatban eddig legjobbnak bizonyult gyártmányt és egyéb permetező anyagokat szavatolás mellett, ugy szintén „Raffia háncsot”, legjutányosabb árban ajánlunk.

MEGJEGYZÉS.

Szőlőpermetezés czéljából szövetkezetünk által szállított és igazolványunkkal ellátott rézgálicz küldeményeket a M. A. Vasutak circa 40% díjkedvezményvel szállítják.

I^a Rézgálicz 98-99°/_o

jegeczekben és örölve és egyéb permetező anyagok továbbá

Szuperfoszfát,

chilisalétrom,
kénsavas-káli,
kénsavas-ámmon,

Szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket legjutányosabban ajánl:

a „Hungária” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest, Váci-körut 21.